

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis Nider de ordine predicatorum

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Quintu[m] de errore multiplici circa dilectione[m] [e]t quo[...] possunt
cog[no]sci p[...]cta mortalia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

nerfo. videri vt opera licita facias ad que creatus es. operari bene vt vitam eternam habeas. que sunt videre deū beatificare et eo frui. Et vitam eternam habere non propter comodum propriū vltimate. sed propter gloriam dei que sibi plus exercetur. **S**z queritur cū non debeam deum diligere propter vitam eternam ex prima expositione. possum ne alia bona opa facere propter deum diligere. videlicet deum laudare. orare. ieiunare. et similia propter acquirendam vitam eternam. Respondecitur qd sic. Ratio est. quia omnia preenumerata opera bona vte non sunt formaliter dei dilectio. sed effectus dilectionis. Dillectio em̄ dei facit quem deū colere. orare. sc̄tificare sabbatum. multa precepta seruare. et similia. Et talia tanq̄ minus bona ordinantur in maius bonū sc̄licet in vitam eternam. videlicet in dei visionem clarā et dilectionē. et hoc est rectus ordo. **S**c̄cūdo queritur. an ad bonitatem actuum nostrorū requiratur vt quis actualiter tendat per res p̄nominatas in deū ordine tacto. Respondetur qd nō oportet actualit̄ sic tendere. sz vt act⁹ nostri sint vere boni sufficit̄ requirif vt cadāt sup̄ debitā materiā. et vt alias sint bene circūstātionat̄. et qd referant̄ in deum actualiter vel virtualiter. tamen quanto plus quis actu in deum referrer̄. tanto plus meret̄. Sicut mercator ad remotam terram parūā rem portans lucratur plus q̄ alter cum equali re in propinquo manens. oportet em̄ ad minus homines taliter esse dispositum in animo per habitum acquisitum ex actualibus relationibus in deum. aut per habitū infusum. aut per generalem intentionē faciēdi oia propter deum. qd si se resolveret actualiter cogitaret de deo et de relatione in ipsum statim referret in eum. Exem-

plum in simili. Pater amat filium pro quem ditandum mercatur. circūit maria. terras pambulat. nō sp̄ actualiter talia ordinans in filij ditationē. s̄ sufficit qd labores p̄nominat̄ impati sine aliquā a dilectione filij cui⁹ imperij virtus manet in sequētib⁹. Simile de volēti ire romā. nō oportet qd in itinere pegrinus talis semper actu cogitet de fine. sc̄z de roma. sed mediante vna ciuitate attingit aliam. Et sic est in proposito. **T**ertio querit̄ an ad hoc qd act⁹ nostri sint boni moraliter vel meritorie. exigatur qd a charitate seu a dilectione dei incipiant et terminentur. originentur et ordinentur. Respondetur qd sic. Nam qd vtri oporteat a dilectione dei. pater per Aug⁹. in de spiri tu et littera. d. Non est fructus bonus qui de radice charitatē nō surgit. Charitas autē est dei dilectio ex acquisito habitu vel infuso pcedēs. Quia nūllus actus sit bonus moraliter nisi immediate tēdat in deum. vt dei dilectio p̄mo modo exposita vel mediate tendat p̄ alia opa in deū finaliter. p̄z per Aug⁹. de c̄ni. di. li. xix. vbi dicit. Nūllas cēveras virtutes si in deum finaliter nō referant̄. Ex quibus p̄z necessarium fore actus nostros originari et terminari a deo in deum. Verbi gr̄a. Ad hoc qd dilectio tuā vel proximi sit bona moraliter. exigif vt dei dilectio sit causa dilectionis p̄ximi. et qd p̄ximuz diligas finaliter propter deū. Sic de elemosyna et de alijs. Sed vt sint opera n̄ra etiā meritoria. oportet vt ex infusa dilectioe pcedāt. videlz ex charitatis habitu. i. Cor. xiiij.

Capitulum. v.

Contra hoc preceptum faciūt plurimi creaturam sibi pro fine statuendo. quam creaturas plus deo diligunt. vt honores. diuitias. voluptates. scientiam. et plura

amat filiū aut filiā sup me nō ē me di-
gnus. **S**ecūdo cōtra hoc pceptū
faciunt qui amore alicuius psonē. vt
Adaz respectu Eue. z malo amore ca-
pti respectu psonē dilectē ne psonā ta-
lem cōtristēt negligūt dei pceptus.
z ptra spm faciūt dei bñplactū nō cu-
rātes. **T**ertio qui timore alicui⁹ pso-
ne vt serui ppter dños deo obedire in
pceptis omittunt. z sic creaturā viles
creatori p̄ciosissimo sponūt. **E**x di-
ctis patere possunt doctoz qdam re-
gule. Et sit tertia in ordine. **Q**uicqd
cōmittit vel omittit cōtra pceptū dei
vel ecclie vel legis nature v̄l supioris.
si talia pcepta sint de necessitate salu-
tis vel cōtra vorū solēne vel p̄uaruz
vel s̄ iuramentū licitum. sp ē mortale
pctm. qz est dictū vel factū vel cōcup-
tū ptra legē eternā. sic em̄ diffinit **Au-**
gust. z allegat magr̄m. ij. dis. xxxv. **Q**ū
vo cōtra tūc nō oportet qz sit mortale.
Item p̄z qz talia sub dei mādatis p̄ce-
ptiuis cōtinent. **A**lia regula ē quar-
ta videlicet. **Q**ū aliqd sit cōtra cōsciē-
tiam vere vel false dictantē aliqd esse
mortale. ē mortale pctm. qz est sp̄re-
vere v̄l interpretatiue in cōmutabili bo-
no rebus mutabilib⁹ adherē. vt br̄s
Augu. diffinit pctm mortale in li. 6 li-
bero arbi. z est cōtra tertiā expositi-
onem. z cōtra apostolum **R**oma. xliij.
Qui discernit si mādicauerit dānar⁹
est. quia non ex fide. glo. id est fm̄ cō-
scientiam. **U**nde conscientia erronea
ligat nō inq̄ntum erronea. sed inq̄ntū
conscientia. **I**tem vel qui facit contra
conscientiā formidantē pbabiliter v̄l
dubitatiue an aliqd sit mortale. tunc
semp̄ est mortale pctm. **Q**uod autem
nō sit cōtra conscientiaz adhuc pōt eē
mortale. si p̄cientia nō sit satis instru-
cta z sufficiēter. **U**n̄ est regula mgr̄al
Dubitans de aliq̄ an sit illicitū z stan-
te dubio **M**ud agēs peccat. **S**ed hanc

regulam exponit **C**ancella. parisiē.
Johannis de gersona. tractatu de pol-
lutione vna cuz **G**uil. altif. dicēs. **I**n-
telligendā esse de dubio tali quod est
vehemens et magis aut eque saltem
inducit mentem credere q mortale ē
illicitum. sicut q est licitum. **I**mo **A**-
lbertus adhuc facilior est. **S**ecus est
vbi mens plus inclinā et iudicat qd
est licitum q̄ illicitū. **Q**uis nō habeat
vsq̄quaqz certitudinem euidentē aut
firmam. quia nec hoc spm requirit. **I**n
Cancellarius in de vita anime. dicit.
Istam regulam sic. exponēs se disci-
minat peccati mortalis peccati mortali-
ter. debere intelligi nō de omi dubio
sed de pbabili z vehementi. **P**robat
per illud **E**cc̄. iij. **Q**ui amat periculū
peribit in illo. **E**xēplum ponit de sciē-
ter ponente se dormitū ppe serpentes
qui se periculo cōmittit innoxiciōis
Pro intellectu talium sunt notande re-
gule tredecim. q̄s ponit i diuersis locis
Cancella. in florib⁹ regulaz moralium. z
li. iij. s̄ p̄o. theologie. **P**rima eq̄tas
quā noiat p̄hs epycheyā sp̄oderat in-
ris rigori. **E**st at eq̄tas iusticia p̄satis
oib⁹ circūstātib⁹ p̄ticularib⁹ dulcore
mie tp̄ata. **I**n intellexit q dixit. ip̄e etiā
leges cupiūt vt iure regant. **E**t sapiēs
Noli eē iust⁹ nimis. alto qn̄ sūma ius-
ticia sūma iusticia fit. **E**t p̄s. **D**ia mā-
data tua eq̄tas. dei scz. i. cū eq̄tate p̄-
sanda. **S**c̄da. **A**mbulādū ē in via v̄r-
tutū doctrina via regia vt nec strict⁹
fiat dei mādātū nec lati⁹ q̄ ip̄e māda-
uerit. **Q**uis ide sumē possint aliq̄ aut
malicie vel amē. aut ecōtra in despera-
tionē corrūere. non tū oib⁹ p̄ oī tpe z
loco p̄dicādaz asserim⁹ quālibet v̄ita-
tē. **T**ertia. **B**onay mētū est tibi agno-
scere culpā vbi culpa nō ē. **A**gnoscerē
inquā nō p̄ assensum firmū. hoc enim
stultuz piculosumqz foret. **S**ed sic vt
doleat aut peniteat hō postmodū q̄si

Preceptum I Cap. V

veraciter in culpa teneret. hoc intelligitur de preteritis. **N**ō dicitur est. qz certū simū est q sine dei grā dānati sumus. Et q nullus omnimode certus est se eē in grā. nihilq nrm ēz a nobis nisi peccata. **Q**uarta loquēdo de futuris agibilibus vel credibilibus nō reputet culpa vbi culpa nō est. alioqū causaretur erronea pscientia hic. ptra quā si aliquid attentet fieri tā culpa ē si fluctu et animus. Quinta sub hac dubitatioe fluctuans velut vtrūlibet nesciens quid acturus sit. p silū ē vt agat. qz exponeret se discrimini quo casu certū habeat q peccet. **S**exta si vis quicq securus agere certus illud eē bonū nec virtuti pstrariū. **S**z refert q certitudine. sufficit nēpe certitudo moralis q est infirma. **N**ec exigit scda certitudo supernaturalis q est nobilissimā clare evidentie. pvidet deus in glia. nec pphetallis reuelatio vt i ppheticū dono. nec ad hereticū q dicitur auctoritati innitit. vt in articulis fidei z sacre scripture. nec certitudo exigit naturalis q habet ex demonstratioe. vt prima pncipia. **E**st aut moralis sine civilis certitudo que tūgitur ab Aristotele in pncipio ethicorū. cuius snia est. **D**isciplinari esse in vnaquaqz re certitudine querere iuxta exigentiā materie. **E**que em virtuosum est inquit p suadentes querere mathematicam z moralē demonstrare nō em cōsurgit certitudo moralis ex euidentiā demonstratiōis. h ex pbabilibus cōiecturis grossis z figuratibus magis ad vnā partē q ad alterā. **N**ec certitudo moralis sufficit vt vel nō sis in peccato dū facis qd in te est. i. dum benevteris donis iam habitis aut saltem peccatū non incurris nouū p temeritatem. **E**xēpli gratia. in celebrando. orta est em ex diligentia tua preparationis excusatio. **S**eptima regnis. **C**ertitudo moralis per doctrinā collit

gitur altero trū modorū. quoniam vnus prouenit ex alterius auctoritate alius ex ppta eruditioe. tertius ab experimentalī certitudine. **S**ub primo viuūt insipientes aiales. qui aut nō hnt clarā sue complexionis armoniam vel aliā grām gratis datā qua facilliter cōcipiunt agenda ab eis qui scripturas intelligūt vt Augus. **T**ales ab alijs recipere hnt intelligentiā scripturarū et alijs credere z obedire litteratoribus **S**ub scdo sunt pscientes z rōnales. q pueniūt scz ex ppta eruditioe. z orit hic modus nutriturqz ex studiosa perscrutatioe diuinorū mandatorū in sacra scriptura contentorū q legi debent puro fidelitē integro corde. **S**z tertio sunt pfecti z spūales scz sub experimē tali cōsuetudine. **D**e qb aplos. **S**pūalis hō oia iudicat ipe a nemine iudicat. **E**t alibi dicit. **N**ihil dulcius qz respicere in mādati dei. **V**ntes em virtutū habitus ex eis dē inclināt ad recte iudicandū de agibilibus eorū non ex habitu sciētie solū. h ex naturali virtutis inclinatioe. puro q religionū institutendarnz pncipalis causa fuit auctoritas regiminis cui obedientia pstatet plus q p pte rōni. q in plurimis dubia est valde z debilis z incerta. humana em agibilia tantā habēt variabilitatem. dicit Aristotele. z teste experientia. vt vsu magis q arte p stare videantur. **O**ctava ē certitudo moralis non semp scrupulos oēs abijcit. sufficit vt contēnar vel superet sic opando quasi nō sint. **E**st aut scrupulus in pposito vacillatio seu dubitatio quedam cōsurgens cum formidine ex aliquibus cōiecturis debilibus z incertis alioquin si ex vehementibus argumentis z pbabilioribus p hac pte qz p altera dubitatio cōsurgeret. tam nō scrupulus solus vel leuis dubitatio cū trepidatione dicit oportet. sed moralis de

transgressione certitudo. Nonna regula est. Moralitudo certitudo non potest sub una regula tradi quae sufficiat in omni casu conscientiam agentis reddere securam se non deliquisse. Id ex eventu rex perperam septem solet. Propterea constituta sunt in figura tres civitates refugium fides spes charitas. continentia lacrimarum penitentia et immunitatis asilum. Quatenus pax conturbata per ea quae fecisse formidat homo reformet. Decima regula est. Dis agens contra conscientiam edificat ad gehennam si conscientia sit fixa quod id quod agit est mortale vel veniale solum. quantum est ex parte minus circumstante que est facere contra conscientiam si conscientia iudicet illud solum esse veniale. Undecima. exponere se periculo peccati mortalis est peccatum mortale. vel sic agere incertum et dimittere certum in materia mortali est peccatum mortale. si tale sit incertum quod sit mortale. non solum per conjecturas leues aut ex suspitione trepida aut scrupulosa pueniente ex nimio timore cadendi in via dei. sed intelligit dum tale est ve hemeriter et probabiliter incertum eque sit oppositum vel magis. Tunc enim illud quod agit non carebit mortali culpa. aliter non oportet. Idem dicit Aristodorenus. Albertus adhuc est benignior in libro de homine. ubi sic querit. ut conscientia se obliget ad faciendum. Respondet. sine iudicio loquendo dicitur quod non obligat ad faciendum nisi sit ut opinatum vel ut creditum vel ut scitum illud quod est in conscientia. Et tunc obligat siue conscientia sit erronea siue non erronea. Non autem obligat si enim est si est dubitatum aut ut ambiguum. Duodecima regula est. Consilium salubre est frequenter agere contra scrupulos leues et trepidos citando eos ad aliorum iudicium quatenus ex consuetudine fiat homo robustus solidus et tranquillus in exercitio spirituali. Exemplum in domesticatoribus et fundibularijs. Tredecim

ma. In nullo casu est perplexio aliquid inter duo peccata quoniam ei pateat exitus abique nouo peccato. Nam si iurauerat quisquam se occisurum Petrum innocentem. non occidat eum. ipse non peccauit non iterum. sed iam peccauerat in iuramento. Si autem diceret sibi conscientia erronea quod Petrus innocens est. statim occidendus ab eo. dimittat hanc conscientiam et liberatus est. Si postremo incidat duo precepta incompossibilia ex culpa sua agat id quod de se est magis obligatorium et a nouo peccato immunis existet. Dubia plura hic occurrunt. Primo quoniam homo teneat diligere deum. super omnia. Respondet quod non super se et per se. quod est preceptum affirmatiuum. Non est. quia actualiter deum diligere se est impossibile propter humanam infirmitatem. et propter multa impedimenta. Dicit tamen Scotus. in tertio dist. xxxvij. quod ad actualitatem implendum obligat diebus festiuis. ita quod omni die festiuis. et potissime dominicis diebus in principibus festiuis teneat homo se recolligere et deum super omnia actualiter diligere. ut patebit de sanctificatione sabbati clari. Et licet primum teneat ex precepto. in omni momento teneatur peccata vitare et bene agere. Et forte nimis in christiano est siue foret non quodam die de mane saltem aliquoties cor ad deum conuertere. et quibus prepeditus legitime excusetur de audientia misse interdum die dominico. tamen nunquam videtur quod excusari quoniam in die tali teneat deum diligere super omnia. quia solo corde impleri potest. Unde dicit Scotus. in tertio dist. xxvij. Si aliqua necessitas excusat ab executione audientie misse dominico die. necesse est supplere in aliquo equiualete. ut saltem die illo deputato spirituali cultui diuino aliquis actus habeatur relatus immediate in deum ad eius reuerentiam. Dubitatur secundo. An preceptum hoc de dilectione in via possit impleri a nobis. Respondetur secundum Thomam. in libro de perfectione spiritualis

vite. triplex est gradus deus diligendi.
Primus ut diligat quantum diligibilis est
 et hic a solo deo attingitur. Ratio. quia
 simpliciter infinite bonus diligibilis
 et amabilis est. et sic nec in patria a crea-
 tura quocumque diligat. Secundus ut dili-
 gat deus secundum totam virtutem alicuius dili-
 gentis. et sic solum in patria a nobis proficietur.
 et ad hoc hic suspirare debemus. **I**bi
 enim omnia nostra scilicet cor. id est intentio.
 mens. id est intellectus. anima. id est omnis no-
 ster appetitus. et fortitudo. id est exteriora
 nostra. totaliter in deum ferunt dile-
 ctione. **T**ertius gradus est deum diligendi. si-
 cut expositum est triplici hoc preceptum. et sic
In via impleri potest. **D**ubitat tertio
 an deus plus amare deberes si pro te
 solo mundum creasset. redemisset. et glo-
 rificatus esset te solum in patria. et non
 alijs vel pro alijs hec faceret vel factu-
 rus esset. **R**espondet Hugo. li. soliloquij
 sui ubi homo cum sua anima loquitur. **Q**uod
 plus. quia plura sic singulis prouidit. **N**am
 anima dicit. Ecce vniuersum dilectum et electum di-
 ligis. **H**anc habet dilectionis mee iniuriam
 patior quod solum diligens sola non amor.
Ubi respondet homo. **C**ave anima ne (quod absit)
 non sponsa sed meretricem dicaris si mu-
 nera dantis. id est. dei beneficia plus quam
 amaris affectum diligas. **E**t post hoc
 ostendit. quod tria velut arras quasdam que
 liber anima a deo sposo suo recepit. **P**ri-
 mo quedam communiter. secundo quedam
 specialiter. tertio quedam singulariter. **C**o-
 muniter ut celum et terram et eorum orna-
 tum. que participant pisces aues et bestie.
Specialiter. intellectum. memoriam. vo-
 luntatem. datum tibi redemptionem in pas-
 sione et glorificatione. **S**ingulariter vero
 quod in utero mortuum non fuisti. quod peccan-
 tem te expectauit. penitentiam dedit. et
 innumerabilia alia. **C**omunia finaliter
 deus propter te creauit. que licet deus amet.
 plus in te. quia in tuum obsequium. que si deus
 non creasset. que oblectamentis careres

Specialia propter te in via fecit. ut pro so-
 cietate sine qua nullus boni socius est
 possessio pro prioribus homines haberes. **I**n
 patria vero que indicibiliter careres gau-
 dijs si sola saluaberis. plus quam tibi prou-
 lit alia diligendo quam si sola amareris.
Nec potest distrahi deus qui infinitus
 non minus te diligit. plures diligendo
Dia enim ut ait apostolus nostra sunt. hec est
 sententia. **I**bi Hugonis. **Q**uarto ut
 dedum est. que rationabile sit deum dilige-
 re super omnia. et quare teneamur. **P**rimo
 quia simplicitate summe bonus est. imo boni-
 tas ipsa. et sic est amabilis infinite de-
 siderabilis. ideo si possibile esset infini-
 te a nobis diligendus foret. **U**n Bern.
 de diligendo deum. **I**n quolibet alia affe-
 ctione nostra oportet seruare modum et
 terminum constitutum. ultra quem ascendendo
 fieret affectio vituperabilis. ut patet de dor-
 mitione et vigilia. gaudio. tristitia. et sic
 de similibus anime passionibus. **I**n di-
 lectione autem dei pro qua maxime attin-
 gimus finem nostrum ultimum non potest esse
 excessus. **I**tem naturale est ut bonum
 diligat et melius amplius. ergo opti-
 mum summe diligendum est. demonstratio
 enim naturalis ista est. **E**t hec seque bonitas
 diuina debet esse finis et causa nostre
 dilectionis. **H**ec omnia que in sequentibus dice-
 tur debent esse occasiones et cause effi-
 cientes amonentes nos ut deum propter seipsum
 finaliter diligamus. **E**t propter hoc solus
 quia bonus est. **S**ecunda ratio. quia ipse prior
 dilexit nos. et plus quam nos ipsos diliga-
 mus. quia sicut Augustinus de cathetizandis
 rudibus. nulla maior est ad amorem in-
 nitatio quam prouenire amantem. **E**t nimis
 durus est qui impudentem dilectionem
 reamare negligit. **D**ilexit enim nos de-
 us infinite profectus. miseros dilexit. eter-
 naliter. dilexit nescientes et resistentes.
Eph. ij. **D**eus cum diues esset in misericordia propter
 nimiam charitatem suam que dilexit nos et cum
 essemus mortui peccati. purificauit

nos in xpo. cuius gratia saluati estis.
Job. iij. Sic deus dilexit mundū vt
filiiū vniuersū suū daret. vt ois q̄ cre-
dit in eū nō pereat. s̄ habeat vitā eter-
nā. **Tertia rō.** quia pater est ampli⁹ q̄
parētes carnis. eo q̄ de⁹ nos ⁊ pntes
creauit. vt dicit **Damas. li. j. c. xv.** **Vn-**
de cū naturale sit ius ⁊ diuinū pntes
diligere. plus de⁹ tenemur diligere.
ppendam⁹ q̄nta bñficia cōtalit in sin-
gulis mēbris corpis ⁊ potētijs aie. de
quibus si oculis p̄uati a medico gra-
tis restituciones recipem⁹ grati valde
eēmus ei. vñ plus ei dilectio exhiben-
da est q̄ totū corp⁹ dedit. **Quarta** qz
noster gubernator. regit eū. fouet ⁊ p̄-
regit. **Multū** diligit rex optie regens
ergo summe diligat qui celū ⁊ terrāq̄
⁊ oia elemēta optimo ordine regit. p̄p̄
hoies electos potissime. **Roma. viij.**
Scim⁹ qm̄ diligit⁹ deū oia coope-
rant in bonū. nam fm̄ **Aug. de mala**
fieri nō sinit nisi meliora inde elice-
re sciret. **Frē** multū diligit pater fami-
lias q̄ regēdo. cibaria ⁊ necessaria mi-
nistraret. plus q̄ diligit⁹ est q̄ p̄pter
nostrū cōmodū oia creauit. **Dia** em̄
fm̄ ap̄m̄ nostra sunt. angeli nunc mi-
nistrādo. tandē in patria completando.
Mala etiā p̄pter nos in bonū vētun-
tur **Magnū** bñficiū q̄ generalē influ-
entiam nob̄ et alijs p̄pter nos irradiat.
Quā fm̄ **Greg.** si ad instans subtra-
heret in nihilū oia fuerēt. **Quia** qz
nr̄ redēptor est. **Quis** em̄ nob̄ bonū
in b̄ p̄tulit. qui eram⁹ i captiuitate dia-
boli. mortē et̄ne addicti. p̄cio carētes
redēptōis. q̄s p̄ filiū suū vniuersūq̄
dilectissimū sibi p̄ ei⁹ vitā p̄fectissimā
p̄ mortē crucēq̄ redēmit. **Qui** **Rom.**
.viij. p̄p̄rio filio suo nō pep̄cit. s̄ p̄ no-
bis oib⁹ tradidit illū. **Et** q̄uis oia dei
bñficia sint innumerabilia in ista die. ⁊
inestimabilia in magna die. crebro p̄-
oculis cordis tenēda velut scintille di-

uine charitatis ad nos calefaciēdum
ap̄ta. **Et** in q̄ moriēdo p̄tulit tanq̄ in-
gens ignis debent nos maxime mo-
uere ad deum diligēdum. **Sexta** q̄
suam presentissimē quoridie in
eucharistie sacramēto cum imolatur
porrigit. parat⁹ nos exaudire ampli⁹
q̄ si oculis videremus directe corpo-
reus. **Beati** inquit qui nō viderunt et
crediderunt. **Aut** em̄ de hoc. **Ego** vo-
liscū sum vsq̄ ad cōsumptionem se-
culi **Matth. vlti.** **Septimo** quia pro-
misit se diligentibus premii ineco-
gitabile. quia **Job. xiiij.** Si quis dili-
git me. sermonē meum seruabit. ⁊ pa-
ter meus diliget eum ⁊ ad eum venie-
mus ⁊ mansionē apud eum faciem⁹.
quod erit in patria p̄fectissime.

Capitulum. vi.

Quarto hic mandat nobis ser-
uare deo exhibenda a nostro
corpore. hoc em̄ **Christus** ostē-
dit cum dicit **Matth. iij.** **Dom̄** deū tu-
um adorabis. ⁊ illi soli serues. **Ubi**
primū videndū de rōne seruitutis cor-
poralis quā deo tenemur. ⁊ quot sint
quib⁹ corporaliter deo seruire debem⁹.
Secundo cur illa facere debemus. et
quādo. **Tertio** qui cōtra hoc faciunt.
Quo ad primū notandū q̄ fm̄ **Pie-**
rony. in p̄mo mandato precipit̄ latria
id est seruitus. adoratio seu reuerētia
et honor deo soli exhibēda. **Et** hoc fit
corde p̄ fidem. spem ⁊ charitatē. **Sed**
corpe fit sicut in precedenti capitulo
dictum est. **Rebus** vō exterioribus p̄
plura alia. **Et** de talī dicit **Tho.** scd̄a
.ij. q. lxxxv. q̄ adoratio duplex ē. **Vna**
interior in vera mētis deuotiōe. **Alia**
exterior in corporis exhibitione. que
fit alicui tanq̄ sup̄mo omniū domio
⁊ talis cultus est soli deo debitus. **Quia**
deus est summus noster domi⁹. rex
⁊ pater ratione creationis. **Vnde** in
recognitiōe nostre subiectiōis ad ta-